

Kjærlighetsstien

MELLOM FRAFJORD OG ESPEDAL

Av Reidar Frafford og Per Terje Haaland

STAVANGER – 2016

I fjellområdene i det indre Gjesdal, tidligere Forsand kommune, var det en rekke ferdssårer som i århundrenes løp dekket mange funksjoner: alt fra transport til kommunikasjon mellom nabobygder. I det gamle bondesamfunnet omfattet dette nettverket både utveksling av varer og tjenester og giftermål. For oppsitterne i de forrige århundrer var det en naturlig sak å ta seg over fjellet, særlig for de øvre bygdene i et dalføre.

Det ble ofte slik at mannfolk i Espedalen og i Frafjord tok fjellveien til nabobygda når de ønsket å finne seg en livsleidsager. Dette rette slektskaper mellom de to bygdene finner vi mange vitnemål om i kirkebøkene. Ungdom fra dalførene møttes også på kirkebakken på Forsand, på stølene mellom bygdene, og når de var på besøk hos slektninger. Når det gjelder stølstreff, var dette en gammel tradisjon som holdt seg helt til 1920-årene. På stø-

lene kunne det være greit å skaffe seg en oversikt over mulige ektefeller fra nabodalene!

I dag er Espedalen og Frafjord som to adskilte verdener med mange miles rundkjøring og ferje over Høgsfjorden imellom, og nå kan det synes som om ekteskapsforbindelser mellom de to dalførene er brutt. Vi har i våre papirer funnet 90 giftermål mellom bygdene fra 1600-tallet og fram til vår tid; trolig kan det være enda noen til. Den siste som fant sin make i Espedalen, var nok Peder Haaland i Frafjord. Men Åse Kleppa fikk dessverre kun 12 år på Håland.

Det mest romantiske elementet som i folketradisjonen henspiller på begrepet «Kjærlighetsstien», kan kanskje tilbakeføres til året 1795 da Frafjord-mannen Asbjørn Tolleivson Kommedal og Torstein Nilsson fra Øvre Espedal møttes på Bringane, omtrent midtveis mellom de to dalene, da de begge var på vei

til kjærestene sine: Asbjørn til Kritis Nilsdtr. Ø. Espedal og Torstein til Kari Tolleivsdtr. Kommedal. De endte opp som svogre året etter, i 1796. Dette ble kalt for «søskenbyrre.»

Kjærlighetsstien:

Frafjord – Øvre Espedal

I det følgende skal vi ta for oss en del betraktninger om denne umerkede turen, som man før i tiden regnet med ville ta ca. tre timer. I dag, med en varighet på ca. 4 - 5 timer, betegnes turen som middels tung for en voksen person. Lengden er ca. 11 km på stien mellom Håland i Frafjord og Øvre Espedal, og høydeforskjellen oppgis til ca. 550 m.

Den praktfulle turen går gjennom et mangfoldig landskap hvor tørre rabber, store myrer, grassletter og rette skogslir danner rammen. Bilen kan parkeres ved bedehuset, like før broen på Molaug, før man fra Håland starter med en relativt bratt oppstigning gjen-

nom Norddalen. Den gamle stølsveien er imidlertid lett og god å gå. Vel opp, krysses elven på en bro like sør for Stølsvatnet. Stien fortsetter så vest for vatnet. Her hadde gardene Molaug og Kommedal sine støler.

Efter å ha passert Fodnastølsvatnet krysses elva fra Valevatnet. Denne elva kan være vanskelig å krysse når det er flom. Så bærer det oppover bjørkelia øst for Tausaknuten og over Tausamyrane. Turen fortsetter gjennom Krekebakkskaret, og herfra går det lett nedover Krekebakken til Espedalsstølene hvor de gamle stølsbusene nå brukes til fritid og rekreasjon. Man runder av turen på en god stølsvei nedover den bratte fjellsiden og frem til gardene i Øvre Espedal. Turen motsatt vei - fra Øvre Espedal til Håland i Frafjord er selsagt en like fin tur!

Søndagsstevne på Hålandstølen sommeren 1920. Nærmere 70 personer, både ungdommer og voksne, har tatt den tunge veien opp fra gardene i Frøsfjord og Espedal. Sannsynligvis er det også en del tilreisende på denne samlingen. Antallet deltakere er imponerende, likeens undres vi i dag over antrekket: Nænn ofte i dress, vest og slips; kvinnene i sine lange, lyse kjoler. Disse stolsstevnene hadde nok ulike formål og

funksjoner. Blant annet var det en god mulighet for de unge til å se seg ut en fremtidig ektemake. Vi kan ikke identifisere så mange på bildet, men fremst kjenner vi igjen Asbjørn og Knud Molang. Lengter bak ser vi søstrene Marta og Gunhild Mohlf. Helt bak i bildet ser vi taket av stolshuset og de to høyloene.

Ekteskap

inngått mellom menn og kvinner fra bygdene Frafjord, Øvre og Nedre Espedal og Rossavik i perioden 1600-1960.

Kilder: Kirkebøkene for Strand og Forsand, Gards- og artsesoge for Forsand band III og Gards- og artsesoge for Gjesdal - indre del band I.

Fråfjord - Øvre Espedal

- Marita Gunnarsdtr. Ø. Espedal ca. 1580 - 1630, gift ca. 1600 med Gunbjørn Gunnarson Fråfjord
- Kristi Sveinungsdtr. Ø. Espedal 1685 e.1785 gift 1706 med Bjørn Tommodson Fråfjord ca.1673 - 1747
- Ragnhild Jakobsdtr. Ø. Espedal 1708 - 1780 gift 1733 med Halvar Jacobson Fråfjord ca. 1693 - 1781
- Tore Jakobson Ø. Espedal ca. 1710-1790 gift 1751 med Kristi Osmundsdr. Kommedal 1724 - 1774
- Marita Torgersdtr. Ø. Espedal 1722 - 1808 gift 1746 med Torstein Osmundson Kommedal 1722 - 1796
- Mikkel Torsteinson Ø. Espedal 1730 - 1782 gift 1756 med Marita Osmundsdr. Kommedal 1730 - 1809
- Siri Mikkelssdtr. Ø. Espedal ca. 1759-1837 gift 1785 med Torgeir Torsteinson Kommedal ca. 1752-1809
- Osmund Mikkelson Ø. Espedal 1759 - 1804 gift 1787 med Marita Torsteinsdtr. Kommedal ca. 1752 - 1809
- Åse Mikalsdtr. Ø. Espedal 1765 - 1845 gift 1794 med Osmund Knutson Molaug 1761 -
- Torstein Nilsson Ø. Espedal 1771 - 1839 gift 1796 med Kari Tolleivsdtr. Kommedal1772 -
- Kristi Nilsdtr. Ø. Espedal 1775 - 1825 gift 1796 med Asbjørn Tolleivson Kommedal 1769 - 1843
- Siri Guttormsdr. Ø. Espedal 1789 - 1856 gift 1812 Maurits Torbjørnson Eikeskog 1790 - 1856
- Guttorm Guttormson Ø. Espedal 1797 - 1881 gift 1824 med Kristi Asbjørnsdtr. Kommedal 1801 - 1858
- Ola Guttormson Ø. Espedal 1803 - 1860 gift 1841 med Kristi Asbjørnsdtr. Kommedal 1814 - 1879

Bjørn Bjørnson

- Ø. Espedal 1815 - 1901 gift 1869 med Taletta Larsdtr. Fråfjord Øyren1826 - 1918
- Tore Bjørnson Ø. Espedal 1821 - 1910 gift 1846 med Laurence Larsdtr. FråfjordØyren 1829 - 1888
- Inger Torsteinsdtr. Ø. Espedal 1825 -1825 - 1901 gift 1847 med Guttorm Mauritsson Eikeskog 1817 - 1901
- Gurina Mikkelssdtr. Ø. Espedal 1842 - 1870 gift 1867 med Halvor Tolleivson Kommedal 1842 - 1915
- Aksel Osmundson Ø. Espedal 1848 - 1921 gift 1874 med Marta Danielsdr. Fråfjord 1850 - 1910
- Gabriel Mikalson Ø. Espedal 1849 - 1934 gift 1879 med Ingeborg Danielsdr. Fråfjord 1852 - 1953
- Torstein Nilsson Ø. Espedal 1851 - 1938 gift 1880 med Rakel Persdtr. Fråfjord 1855 - 1927
- Jonas Mikalson Ø. Espedal 1864 - 1927 gift 1897 med Olina Persdtr. Brådland 1865 - 1948
- Svein Nilsson Ø. Espedal 1855-1892 gift 1883 med Jorina Eriksdtr. Eikeskog 1860 - 1936
- Reinert Mikalson Ø. Espedal 1859 - 1932 gift 1894 med Slike Olava Einarstr. Håland 1875 - 1947
- Mikal Mikalson Ø. Espedal 1864 - 1939 gift 1903 med Marie Nilsdtr. Fråfjord 1878 - 1919
- Jonas Mikkelson Ø. Espedal 1853 - 1928 gift 1878 Hanna Danielsdr. Fråfjord 1855 - 1926
- Rakel Gurina Mikalsdtr. Ø. Espedal 1868 - 1957 gift 1892 med Gabriel Tommodson Fråfjord 1866 - 1949
- Tobia Mikalsdtr. Ø. Espedal 1871 - 1941 gift 1896 med Peder Samuelson Haaland 1866 - 1928
- Ingeborg Toresdtr. Ø. Espedal 1874 - 1954 gift 1893 med Severin Person Brådland 1863 -1954
- Tobias Torsteinson Ø. Espedal 1876 - 1962 gift 1895 med Sina Kristine Toresdr. Haaland 1870 - 1932
- Mikal Gabrielson Ø. Espedal 1888 - 1968 gift 1929 med Inga Serine Brådland 1904 - 1995
- Per Torsteinson Ø. Espedal 1895-1997 gift 1939 Signy Gustava Brådland 1910 - 1986
- Åse Kristofferdr. Kleppa 1923 - 1972 gift 1960 med Peder P. Haaland 1904 - 1990

Frafjord - Nedre Espedal

- Ola Sveinsson
N. Espedal 1739 - 1791
gift 1765 med Eli Håvarsdtr. Frarfjord 1748 - 1779
- Svein Olsson
N. Espedal 1769 - 1851
gift 1793 med Inga Olsdtr. Frarfjord 1770 - 1838
- Ola Sveinsson
N. Espedal 1800 - 1860
gift 1841 med Ingeborg Larsdtr. FrarfjordØyren 1824 - 1908
- Kirsti Sveinsdtr.
N. Espedal 1806 - 1875
gift 1841 med Elias Mauritssson Eikeskog 1819 - 1809
- Inger Sveinsdtr.
N. Espedal 1809 - 1862
gift 1832 med Tolleiv Knutson Molang 1800 - 1869
- Eli Jensdtr.
N. Espedal 1802 - 1843
gift 1834 med Tore Mauritssson Eikeskog 1815 - 1840
- Berra Sveinsdtr.
N. Espedal 1811 - 1845
gift 1849 med Gutrom Mauritssson Eikeskog 1817 - 1901
- Maurits Toreson
N. Espedal 1834 - 1865
gift 1863 med Berra Marie Torgersdtr. Kommedal 1843 - 1929
- Tobias Jonasson
N. Espedal 1868 - 1947
gift 1895 med Inger Sveinsdtr. Molang 1874 - 1912

Frafjord - Løland

- Aslak Knutson
Løland 1725 - 1794 (fra Øvre Maudal)
gift 1771 med Anna Persdtr Eikeskog 1749 - 1819
- Ola Rasmusson
Løland 1787 - 1868
gift med Joren Håvarsdtr Sletta under Håland 1782 - 1850
- Ingeborg Aslaksdtr.
Løland 1791 -
gift 1815 med Ola Håvarson Mæen 1785 -
Løland 1816 - 1892
- Jon Rasmusson
gift med Velina Osmundsdtr Fed 1856 -
Løland 1825 - 1900
- Bjørn Person
gift 1851 med Jorina Bjørnsdtr. Frarfjord 1832 - 1908
Løland 1828 - 1906
gift 1853 med Per Bjørnsson Frarfjord 1827 - 1901
- Gunhild Persdtr.
Løland 1843 - 1891
gift 1881 med Inger Taletta Tormodsdr. Frarfjord 1855 - 1928
- Rasmus Jonson
Løland 1857 - 1915
gift 1883 med Sikke Olava Torgersdtr. Kommedal 1859 - 1888
- Børe Bjørnsson

- Serina Mauritsdtr.
Løland 1857 - 1893
gift 1882 med Tormod Tormodson Frarfjord 1857 - 1942
- Jorina Bjørnsdtr.
Løland 1862 - 1939
gift 1881 med Tarald Danielson Frarfjord 1848 - 1922

Frafjord - Eikeland

- Simon Sveinsson
Eikeland ca. 1614 - 1676
gift ca. 1640 med Ragnhild Toresdtr. Molang
- Marita Sveinsdtr.
Eikeland 1733 - 1825
gift 1761 med Erik Osmundson Kommedal 1736 - 1819
- Svein Rollevson
Eikeland ca. 1748-1807
gift 1770 med Ragnhild Asbjørnsdtr. Frarfjord 1747 - 1810
- Ragnhild Rollevsdr.
Eikeland 1752 - 1800
gift 1796 med Maurits Ådneson Fed ca. 1763 - 1845
- Rasmus Rasmusson
Eikeland 1756 -
gift 1788 med Gunhild Knutsdtr. Molang 1754 -
- Rolleiv Sveinsson
Eikeland 1766 - 1836
gift 1813 med Berra Tolleivsdr. Kommedal 1778 - 1862
- Svein Asbjørnson
Eikeland 1795 -
gift 1817 med Gunhild Ericksdr. Mæen 1793 -
- Ljølv Levinson
Eikeland 1833 - 1875
gift 1875 med Ane Tolleivsdr Kommedal 1845 - 1885
- Per Samuelson
Eikeland 1850 - 1935
gift 1875 med Gurina Torgersdtr. Kommedal 1847 - 1936
- Laurentsa Olsdtr.
Eikeland 1890 - 1928
gift 1915 med Ole Johanson Kommedal 1893 - 1961
- Karina Tolleivsdr.
Eikeland 1903 - 1997
gift 1936 med Emil Erikson Eikeskog 1894 - 1967

Frafjord - Byrkieland

- Rolleiv Johannesson
Byrkieland 1732 - 1999 (fra Sirdal)
gift 1762 med Siri Bjørnsdtr Haaland 1733 - 1768
- Siri Mikkelsdr.
Byrkieland 1787 - 1873
gift 1812 med Bjørn Torgerson Kommedal 1783 - 1842
- Ivar Person
Byrkieland 1833 -
gift 1858 med Berra Marie Bjørnsdtr Kommedal 1830 -
- Karen Abigael Mikkelsdr Byrkieland 1866 -
gift 1895 med Tormod Tormodson Frarfjord 1857 -

Frafjord - Kleppa

- Marta Halvarsdtr. Kleppa 1811 - 1899
gift 1830 med Knut Knutson Molaug 1804 - 1869
- Marta Kristine Taraldsdtr. Kleppa 1850 - 1947
gift 1875 med Ole Olson Frafjord 1842 -
Kleppa 1831 - 1913
gift 1859 med Inger Larsdtr. FrafjordØyren 1835 - 1915

Frafjord - Mele

- Bjørn Gunnarson Mele 1577-1661
gift 1603 Ingeborg Ivarsdtr. (eller Rasmusdtr.) Frafjord
- Gunhild Bjørnsdtr. Mele
gift ? med Olav Gunbjørnson Frafjord 1614-1678
- Tora Bjørnsdtr. Mele død etter 1682
gift 1635 med Rasmus Asbjørnson Frafjord 1614-1670
- Maria Bjørnsdtr. Mele
gift 1686 med Gunnar d.y. Torsteinson Frafjord 1651-1729
- Sissel Tormodsdtr. Mele 1658-
gift med Ole Toreson Kommedal
- Lars Tormodson Mele 1661-1744
gift 1690 med Ragnhild Toresdtr. Haaland 1671-1709
- Anna Tormodsdtr. Mele 1678-1747
gift 1695 med Rasmus Asbjørnson Frafjord 1671-1753
- Sissel Larsdtr. Mele 1764-1783
gift 1781 med Tormod Bjørnson Frafjord 1758-1784

Frafjord - Skogabakka

- Maurits Torson Skogabakka 1837-1865
gift 1863 med Berra Marie Torgersdtr Kommedal 1843-

Frafjord - Helle

- Lars Tormodson Helle 1727-1786
gift 1767 med Joren Persdtr. FrafjordØyren 1725-1779
- Rasmus Jonson Helle 1845-
gift 1881 med Inger Tallette Tormodsdtr Kommedal 1855 -

Frafjord - Øvre Rossavik

- Siri Akselstdr. Ø. Rossavik 1812-
gift 1841 med Osmund Person Eikeskog 1811 -
- Torbjørn Torsteinson Ø. Rossavik 1818- (fra Håland i Frafjord)
gift 1851 med Kristina Akselstdr Oaland 1825 -
- Tore Bjørnson Ø. Rossavik 1821-1910
gift 1846 med Laurensa Larsdtr Frafjord 1829 -1888
- Ola Person Ø. Rossavik 1821-1861
gift 1848 med Talletta Larsdtr FrafjordØyren 1826 -
- Mikkel Olson Ø. Rossavik 1837-1906
gift 1867 med Jorina Torgersdtr Kommedal 1845-1925
- Andreas Olson Ø. Rossavik 1869-
gift 1890 med Gunhild Eriksdtr Eikeskog 1860 -
- Maurits Akselsson Ø. Rossavik 1876-1964
gift 1900 med Albertine Helene Børesdtr Frafjord 1878-1954

Frafjord - Nedre Rossavik

- Gjøa Gunbjørnsdtr. N. Rossavik ca. 1595 -
gift ca. 1619 med Gunnar Torsteinson Frafjord 1592 -
- Oscar Espedal N. Rossavik 1886-
gift med Elen Martinsdtr Frafjord Øyren 1892-1957

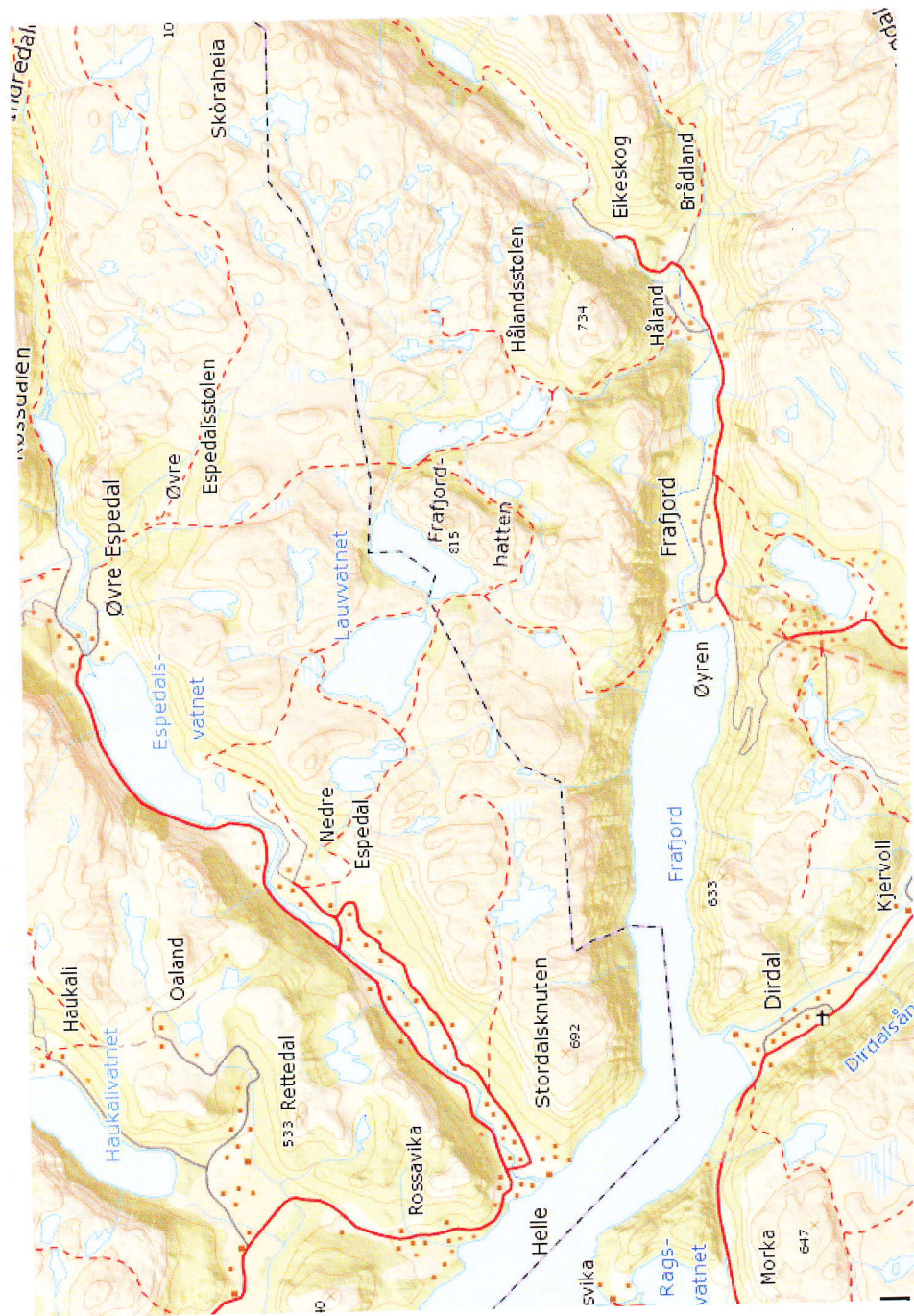
I alt 90 ekteskap (minimumstall)

Tobias
Torsteinsson
Espedal
giftet seg
med
Sina Kristi-
na Haaland
i 1895.

Det siste
giftermålet
mellom
Frafjord og
Espedal,
Peder P.
Haaland og
Åse Kleppa
gift i 1960.

OMEGA TRYKK - STAVANGER